ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה אותה, שבת שנדחית מפני העבודה אינו דין שתהא מילה דוחה אותה, ומאי "או אינו" דקאמר? הדר אמר וממאי דצרעת חמורה דילמא שבת חמורה שכן יש בה עונשין ואזהרות הרבה (*אי נמי) וממאי משום דחמירא צרעת היא דילמא משום גברא הוא דלא חזי ומה אני מקיים "שמיני ימול" חוץ משבת? תלמוד לומר "ביום" אפילו בשבת: תנו רבנן מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, יום טוב אינה דוחה אלא בזמנה בלבד. מנהני מילי? דתנו רבנן "ימול בשר ערלתו" ואע"פ שיש שם בהרת יקוץ ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפילו מילה, ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת. אמר מר האי תנא מעיקרא מאי ניחא ליה ולבסוף מאי קשיא ליה? הכי קאמר "ימול בשר ערלתו" ואע"פ שיש בהרת ומה אני מקיים "השמר בנגע הצרעת" בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא מק"ו: ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה, צרעת לא כ"ש, ומאי "או אינו" דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת. לישנא אחרינא: מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתי עשה ודחי לא* תעשה, ומאי "או אינו" דקאמר - הדר קאמר אימר דאמרינן 'דאתי עשה ודחי את לא תעשה' לא תעשה גרידא, האי עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים "ימול בשר ערלתו" בזמן שאין בה בהרת? ת"ל "בשר" ואע"פ שיש שם בהרת. תינח גדול דכתיב בהו "בשר", קטן נמי כתיב ביה "בשר", בינוני מנלן? אמר אביי אתיא מבינייא: מגדול לא אתיא שכן ענוש כרת, מקטן לא אתיא שכן מילה בזמנה. הצד השוה שבהן שנימולין ודוחין את הצרעת אף כל שנימולין דוחין את הצרעת. רבא אמר מילה בזמנה דוחה לא צריכא קרא, מק"ו אתיא: ומה שבת החמורה דוחה, צרעת לא כל שכן. אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת? התם לאו משום דחמירא צרעת, אלא משום דגברא הוא דלא חזי, אמאי, ויקוץ בהרתו ויעבוד? מחוסר טבילה הוא, תינח נגעים טמאים, נגעים *טהורים מאי איכא למימר? אלא א"ר אשי *היכא אמרינן 'דאתי עשה ודחי ל"ת' כגון מילה בצרעת א"נ ציצית וכלאים דבעידנא דמתעקר לאו קא מוקי' עשה, הכא בעידנא דמתעקר ללאו, לא קא מקיים עשה; והא דרבא ורב ספרא תנאי

ועבודה · חמורה היא שדוחה שבת בתמידין ומוספין וקרבנות צבור שזמנם קבוע : **מילה דוחה אותה** · את הצרעת כדתניא לקמן "ימול בשר ערלתו" אפילו במקום בהרת יקוץ : **ומה או אינו דקאמר** · דמשמע או אינו כן כמו שאמרנו אלא אפי' מילה נמי בכלל "מחלליה" מאי קשיא ליה דקא הדר ביה : **הדר אמר תנא** · לנפשיה ממאי דצרעת חמורה משבת דתימא ק"ו : **דילמא שבת חמורה כו'** · דהאי דצרעת דוחה עבודה ממאי דמשום חומרא דצרעת היא דילמא הא דלא אמרינן ליה יקוץ משום דגברא דלא חזי הוא כדלקמן דאי נמי קייץ מחוסר טבילה והערב שמש והיום לא יעבוד (א) וטבול יום דמצורע כמצורע הילכך "מחלליה מות יומת" אפילו במילה ועל כרחך "שמיני ימול" תדחה אלא שאר ימים : **בין שלא בזמנה** · כגון קטן חולה והמתינו לו עד שיבריא : **בשר** · ריבויא הוא ולדרשה : **ה"ג ל"א מאי טעמא אתי עשה ודחי לא תעשה** · מ"ט מילה דוחה צרעת דאתי עשה דימול ודחי לא תעשה דהשמר (ב) לך דהכי קי"ל בפ"ק דיבמות (דף ג:) דאתי עשה ודחי לא תעשה: **האי עשה ולא תעשה הוא** · "השמר" לא תעשה הוא "ולעשות ככל אשר יורו" (דברים כד) היינו עשה : **תינח גדול** · בר עונשין דכתיב ביה בשר "וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו" (בראשית יז) והאי בבר עונשין משתעי מדמחייב ליה כרת, וקטן נמי בזמנה "ביום השמיני" כתיב ביה בשר "וביום השמיני ימול בשר ערלתו" : **בינוני** · כגון שלא בזמנה ולאו בר עונשין ואביו מצווה עליו נפקא לן "מהמול לכם כל זכר" (קדושין דף כט·) : **אתיא מבינייא** · הצד השוה שבהן שנימולו ודוחין את הצרעת אף אני אביא בינוני שנימול וידחה הצרעת : **לא צריכא קרא כו'** · וכי אתיא קרא לשלא בזמנה של בינוני : **דגברא לא חזי** · קס"ד מפני שהוא טמא והיינו דפריך ויקוץ ויטהר ויעבוד : **מחוסר טבילה** · ולא חזי לעבודה בהאי יומא ומשום למחר דליתא לעבודה קמן לא מדחי : **נגעים טהורין** · כגון בהק ופרחה בכוליה ובכולהו איתרבו לאיסור קציצה בסיפרי - אין לי אלא משנזקק לטומאה עד שלא נזקק לטומאה מניין ת"ל "ככל אשר יורו" : **אלא אמר רב אשי** · הא דאמרינן שבת חמירא מצרעת אע"ג דקייה צרעת לעבודה, לאו חומרא דידה הוא אלא היינו טעמא, כי אמרינן 'אתי עשה ודחי לא תעשה' כגון מילה בצרעת דבשעת קציצה דמיעקר לאו מקיים עשה וכן ציצית דכלאים בשעת לבישה מיעקר לאו ומקיים עשה, אבל צרעת הנקצצת משום עבודה, בעידנא דמיעקר לאו דקציצה אכתי לא מקיים עשה דעבודה, הילכך מידחיא עבודה ממילא ולאו חומרא דצרעת הוא: תנאי

רבא אמר מילה בזמנה לא צריכא קרא · והלכך האי בשר דכתיב בה אם אינו ענין לזמנה תנהו ענין לשלא בזמנה ולאו אינו דקתני הוא מפרש רבא לישנא אחרינא:

בטומאה אלמא דצרעת דוחה את העבודה נימא דהיינו כל זמן שהיא עליו ובק"ו נילף שיקוץ בהרתו כדי לעשות עבודה ועוד קשה לימא רציחה תוכיח שדוחה את העבודה ואינו דוחה שבת אף אני אביא מילה וכי תימא מילה עדיפא שדוחה צרעת הדוחה את העבודה אכתי נימא קבורת מת מצוה תוכיח דעדיפא ממילה שדוחה את המילה מולאחותו הדוחה את הצרעת הדוחה את העבודה הדוחה את השבת אפילו הכי לא דחיא שבת ויש לומר דהכי נמי הוה מצי למימר איפכא ורציחה תוכיח או קבורת מת מצוה תוכיח אלא דניחא ליה לומר שיהא דוחה דנפקא ליה מביום דמילה דחיא שבת ועושה מתחילה ק"ו להעמיד דבריו וסותרו אחר כך שאינו ק"ו כלל (א) ופריך ליה מיניה וביה : **הדר** אמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא · תימה דבברייתא דלעיל מסיק איפכא דלאו משום דצרעת חמירא אלא משום (ג) גברא דלא חזי ורבא גופיה סבירא ליה הכי לקמן ועוד למאי דקאמר השתא מנלן דצרעת דוחה את העבודה אימא דעבודה דוחה הצרעת מק"ו ומה שבת חמורה [צרעת לא כ"ש ואומר ר"י דלהאי לישנא] צריך לומר דגרסינן רבה הכא ולית ליה דרבא דלקמן דטעמא משום דגברא לא חזי וסבירא ליה כרב ספרא דפליג עליה דרבא לקמן והא דפשיט להו לרבה ורב ספרא דצרעת דוחה עבודה מצי למימר דמקרא נפקא להו אבל רבא דס"ל גברא לא חזי לדידיה לא בעי קרא ועוד נראה לרשב"א ג) דאפי' ליכא קרא דצרעת דוחה עבודה אתי שפיר אפילו לרב ספרא דלא קאמר רב ספרא שיהא הטעם ודאי דצרעת דוחה עבודה משום חומרא דצרעת אלא איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי הילכך בברייתא דלעיל סתר ק"ו דקאמר וממאי דצרעת חמירא דילמא משום גברא דלא חזי והכא ולקמן על מילתא דרבא דחיקן בע"א ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת חמירא שכן דוחה את העבודה וזיל הכא קא מדחי ליה וזיל הכא קא מדחי ליה ומהאי טעמא נמי ליכא למילף ביה ק"ו דעבודה תדחי צרעת דשבת דחמורה דוחה צרעת לא כ"ש דדילמא אין לתלות משום חומרא אלא משום (ג) גברא לא חזי : **האי** עשה ולא תעשה הוא · "השמר" היינו לאו, "ולעשות" היינו עשה כדפי' בקונטרס ואע"ג דאמר בסוף פרק הקומץ (מנחות דף לו:) השמר דלאו לאו השמר דעשה עשה מכל מקום לאו מצות עשה הוא אלא לא תעשה ג) דאמר רחמנא הזהר פן תקוץ בהרת תימה היכי מצינן למימר דלעשות אתא לעשה הא אמר לקמן דאיצטריך לעשות אי אתה עושה אבל אתה עושה בסיב שעל גבי רגלו ויש לפרש דעשה שמעינן מדכתיב ד) לשמור ולאו השמר והא דאמר בסמוך היכא אמרינן דאתי עשה ודחי את לא תעשה כגון מילה בצרעת אלמא דליכא בצרעת אלא לאו ולא"ת דלא נקטינן אלא לסימנא בעלמא

ואם תאמר והא דקי"ל דאין עשה דוחה את לא תעשה ועשה נגמר ממילה בצרעת דדחי וי"ל מה למילה *שכן נכרתו עליה י"ג בריתות*:

ולאביי

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"א מהל' מילה הלכה ט ופ"י מהל' טומאת צרעת הלכה ה סמג עשין כח טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף א :

ט ב מיי' פ"א מהלכות מילה שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ב :

רבינו חננאל

ת"ר מילה דוחה צרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה. פי' כתיב בצרעת השמר בנגע הצרעת ואמרו חכמים כ"מ שנאמר השמר פן ואל אינו אלא בל"ת. כלומר השמר אזהרה הוא שלא לעשות וכיון דכתיב השמר הנה הזהיר שלא לחתוך הצרעת (מכל מקום) [בכל מקום] שהיא והתיר במילה אם יש צרעת בערלה מותר לו לחתוך הערלה והצרעת עמה בין ביום השמיני שהוא זמן המילה כדכתיב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. בין אירע לו אונס כגון חולי לקטן וכדומה לו ולא מל בשמיני חייב לימול כל זמן שיסור האונס והיא הנקראת מילה שלא בזמנה כלומר שאינה ביום השמיני וגם במילה שאינה ביום השמיני יש למל לחתוך הערלה אע"פ שיש בה צרעת והתורה שהזהירה שלא לחתוך הצרעת לגבי מילה התירה. ובאנו לברר זה הפי' שפירשנו מזו הברייתא. דת"ר ימול בשר ערלתו ואע"פ שיש שם בהרת ומה אני מקיים השמר בנגע הצרעת בשאר מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפי' מילה ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין שם בהרת ת"ל בשר אע"פ שיש שם בהרת לא תעשה בצרעת שנאמר השמר פן עשה שנא' ולעשות ופשוטה היא תינח גדול כתיב ביה בשר שנאמר וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההיא מעמיה את בריתי הפר. מדכתיב ונכרתה שמעינן מינה שהוא גדול ואם לא מל אותו אביו ונשאר ערל וגדל חייב למול עצמו קטן נמי כתיב ביה בשר שנאמר וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ודרשת בשר אע"פ שיש שם בהרת אלו השנים הגדול שהוא בר עונשין והקטן שהוא בן שמונה ימים שכתב בהם בשר מילה דוחה את ערלתם אבל בינוני שאינו לא גדול בן עונשין ולא קטן בן שמונת ימים אלא בינוני שהוא מבן שמונה ימים ולמעלה הן חסר והן יתר עד שיגיע להתחייב בעונשים מנ"ל שמילתו דוחה צרעת. ופירק אביי ואמר אתיא מבינייא כלומר משניהם מן הגדול ומן הקטן. דברים פשוטין הן. ודברי רבא ורב ספרא פשוטין הן. אמר רב אשי היכא אמרינן דאתי עשה ודוחה לא תעשה כגון מילה בצרעת כלומר אם יש צרעת בערלה בתחלת הערלה והצרעת עליה נתקיימה המילה שפיר וכן כלאים בציצית. אבל זה שאמר ויקוץ בהרתו ויעבור תחלת הצרעה להכשיר הכהן לעבוד עבודה אינו דוחה לאו שיתחתך הצרעת מעליו

והוא לא יעשה עבודה והנה נעקרה אזהרתו שלא לחתוך הצרעת שהוא לאו כמו שפירשנו למעלה. ולא נתקיימה עבודתו שהוא עשה נגעים טהורין שפירשנו בכהנים מפורש בבכורות פ"ו (מה:) דתנן הכושי והגיחור והלווקר

רש"ל מ"ז והכי גרס ליה ממאי וכו' ואביי אוהב הגירסא דמקשה שתי קושיות ועל"ס דהוכחה שלו היא כיון דלא אמרינן דיקון בכרתו ויעבוד כמו שפרש"י והא וודאי דל"ל ק"ו איפכא דיקון בהרתו בשביל עבודה כמו שהקשו התוס' אלא כך חזיק"ו דאלו דלאו אסור לו לקון הבהרת ואעפ"כ לא יעבוד ודאי הומרא דעבודה הוא אלא לאו חומרא דצרעת ולפי זה מקשה הכא דילמא שבת חמירא שכן יש בה כו' ואי"כ אכתי חמירא מצרעת אסור לו לקון בהרת בשבת וא"כ לא יכול ללמוד הק"ו דיקון בהרתו משום עבודה הא כבר נתנה העבודה לידחות מפני הצרעת בשבת וממילא נדחה גם הק"ו עכ"ל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דילמא שבת וכו' דטבול יום: (ב) ד"ה ל"א וכו' דהשמר דהכי כצ"ל ותיבת לך נמחק: (ג) תוס' ד"ה הדר וכו' אלא משום דגברא:

[ע' תוס' שבועות ד. ד"ה קוקן ביה: וע' כתובות מ.]

[וע"ע תוס' כתובות מ: ד"ה ניתי]

א) גי' רש"ל וצריך ליה מיניה וביה וכו' [illegible] : ב) [illegible] : ג) גי' רש"ל [illegible] : ד) [illegible] ולעשות ככל אשר יורו [illegible] :

רב נסים גאון

הנזכרין במשנה שפסולין להקריב כשרין להקריב קרבנותיו של מצורע לפי שיצא מכללם ונבדל מהם [illegible] קושיא ומצות הגורסין אין מעמידין הדבר אלא שגורסין כך כיון דאהדריה קרא אהדריה כלומר אילו לא [illegible] וביום השמיני [illegible] והיינו

גליון הש"ס גמ' מ"ל ביום אפי' בשבת. עיין חולין דף פד ע"ב ברש"י ד"ה בזולתו וכו' ע"ש: שם ואע"פ שיש שם בהרת. עיין כר"ס רפ"ב דחלה: תוס' ד"ה אלא וכו' שכן נכרתו עליה י"ג בריתות. עי' יבמות ה' ע"א תוד"ה שכן:

(*) הערה: לפי הגר"א אין ראוי או הכ"ל 3 כרת (אלו דוחה) עבודה שבת

* ונכרתה הנפש ההיא מעמיה את בריתי הפר

* דברים כד: ח השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתם תשמרו לעשות

נושא: מילה דוחה את הצרעת

מבנה
①-② ב' לשונות בהסבר המקור דנ"ל
△ "מ"ט" מלה דוחה צרעת
I - ק"ו משבת
II - מלה עשה וצרעת לא תעשה (לא לחתוך הבהרת) ואתי עשה ודחי לא תעשה

תת נושא:
אי צריכין פסוק ללמד דמילה בזמנה דוחה צרעת
רבא - אתי מק"ו ולא צריך קרא
ר' ספרא - צריך קרא

מבנה:
△ רבא מביא ק"ו משבת דהוא חמור מצרעת (כדי להוכיח בלי פסוק דמילה בזמנה דוחה צרעת)
▽ ר' ספרא מקשה - אולי צרעת חמור דדוחה עבודה כי לחתוך עבור עבודה יש להראות שצרעת אינו דוחה עבודה